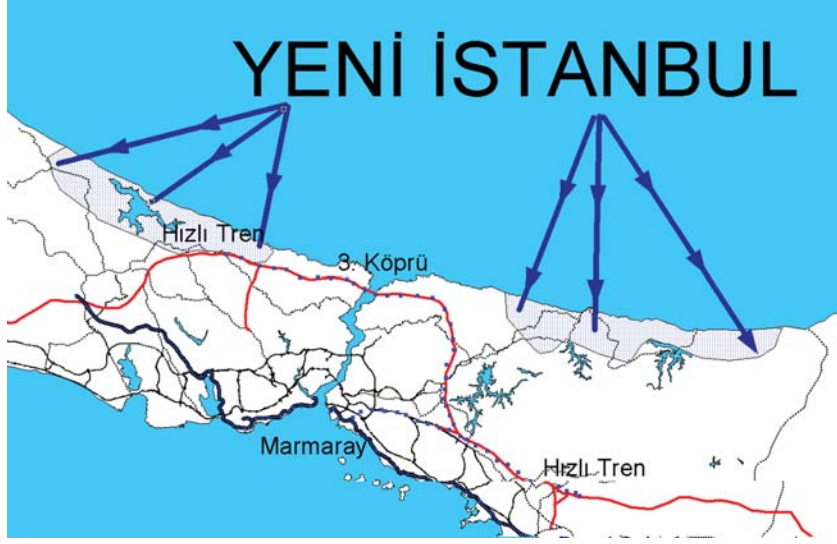

“Hayali Projeler” ya da “Biz Yaptık Oldu”

Türkiye'nin hiçbir yakıcı sorununa çözüm üretemeyecek denli inandırıcılığını kaybeden ve politika üretemez hale gelen siyasi iktidar, kentlerimize yönelik spekülâtif “projeler” ile içinde bulunduğu kriz durumunu atlarmaya çalışmakta ve bu nedenle de her geçen gün bir başka kent “projesi” ile karşı karşıya kalmaktayız.

Medyatik şovlarla kamuoyuyla paylaşılan söz konusu “projeler”, seçim vaatleri şeklinde öne sürülen ifadelerle dolu olduğundan, bu “projeleri” mesleki ya da bilimsel bir bakış açısıyla ele almanın zorluklarını yaşamaktayız. Başbakan'ın basına yansıyan ifadelerinin haricinde elimizde değerlendirmeye değer hiçbir plan ya da etüt olmadığı gibi bir fikrin “proje” olabilmesi için gereken fizibilite çalışmalarının da “seçim sonrası” başlatılacağı belirtilmektedir.

Bu bağlamda her şeyden önce, doğayı ve ekolojik sistemi tahrip eden ve inşaattan çevreye, şehir bölge planlamadan ekonomiye, bir çok alanda kent yaşamını etkileyecek olan söz konusu projeler, fizibilite çalışmaları yapılmaksızın "proje" olarak adlandırılmış ve kamuoyuyla paylaşılmıştır. Oysa kamusal yatırımlarda bir projenin net getirisini bulmak için belli ölçütler çerçevesinde bir fizibilite çalışması yapılarak, temelde sosyo-ekonomik değerler ve maliyetler için Fayda Maliyet Analizi (FMA) kullanılır. (İmo Teknik Dergi Ocak 2008: 4296). Ne İstanbul için hazırlanan ve "Çılgın Proje" olarak adlandırılan projenin, ne de diğer kentler için hazırlanan projelerin fizibilite çalışması yapılmamış, bir "tasarım" ya da bir "hayal" halkımıza ve kamuoyuna bir "proje" olarak sunulmuştur.

“Ne İstanbul için hazırlanan “Çılgın Proje”, ne de diğer kentler için hazırlanan projelerin fizibilite çalışması yapılmamış, bir “tasarım” ya da bir “hayal” halkımıza ve kamuoyuna bir “proje” olarak sunulmuştur.”

Bir diğer yandan ağırlıklı olarak yük ve yolcu taşımacılığını ilgilendiren söz konusu projelerdeki unsurların ana bir planın parçası olmadığı da ortadadır. Zira Diyarbakır'a bir havaalanı, İzmir'e körfezi birleştirecek köprü ve batırma tünel, Ankara'ya "Güneykent", İzmit körfezine bir asma köprü, İstanbul'a ikinci bir boğaz gibi birden çok kente yönelik "projeler" sadece bu bölgelerde yaşayan insanları değil, tüm Türkiye halkını ilgilendirmektedir. Bu nedenle gerçekten çözüm üreten geleceğe dönük yatırımlar yapılmak isteniyorsa, öncelikle örgütsel ve yönetsel bir plan modeli hazırlanmalı, ulaşımda uzun ve kısa erimli hedefleri ve stratejileri belirleyen bir "Ulaştırma Ana Planı" oluşturulmalıdır. Bu plana uygun olarak, kentlerin kendilerine özgü tarihsel ve kültürel dokusu, çevre ve ekonomide boyutlar dikkate alınarak ulaşım master planları yapılmalı, planlamada karayolu, havayolu, denizyolu ve demiryolu taşımacılığı birlikte düşünülmeli, aralarındaki aktarma ve eşgüdüm sağlanmalıdır.

Tüm bu süreçler meslek odalarının, bilim insanlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve halkın katılımı ile yürütülmelidir. "Çılgın Projenin" açıklanmasının ardından, Devlet Bakanı Zafer Çağlayan'ın dahi "projeyi duyunca bir yaşıma daha girdim" ifadesi, hem İstanbul hem de diğer kentler için hazırlanan projelerin karar alma süreçlerinin vahametini gözler önüne sermektedir. Oysa çevresel ve sosyal etkileri tartışılmaya açılmaksızın "uzun süredir üzerinde çalışıldığı" ifade edilen tüm projelerin, kamuoyundan, meslek erbaplarından ve bilim insanlarından sır gibi saklanarak, medyatik şovlarla, hiçbir bilimsel yoruma izin vermeyecek bir ciddiyetsizlikte sunulmuş olması, uygulama aşamalarının da "biz yaptık oldu" anlayışıyla yürütüleceğinin vahim bir göstergesidir.

Paranız olduğu müddetçe her yere her şeyi yaparsınız, imkansız değildir, yaparsınız yapmasına ama...tarihe ekolojik tahribatın faili olarak, karar

alma sürecini tek başına işletmiş bir dikta rejimi olarak ve özellikle de çözüm üretmektense daha büyük sorunlara yol açmış akıl dışı uygulamalarıyla anılan bir iktidar olarak geçersiniz.

- Trafik sorununa çözüm olarak öne sürdüğünüz İstanbul Boğazı'na yapılacak karayolu tüp geçidi ve 3. köprü, peş peşe yapılacak yeni köprü ve geçitleri gerekli kılacak bir kısır döngüye yol açacaktır. Oysa tüm dünya, kent içi ulaşım sorunlarınının karayolu yatırımları yerine raylı sistemlere öncelik verilerek çözüleceği gerçeğini kabul etmektedir.
- Deprem riski ve yol açacağı yıkımı bahane ederek İstanbul'a iki yeni şehir projesini önerirseniz, herkesin sağlam konutlarda oturma hakkı olduğu gerçeğini hasır altı eder, İstanbul'un kuzey ormanlarını ve su havzalarını yok edersiniz. Oysa gerçekten can ve mal kaybını önlemek istiyorsanız İstanbul'un mevcut yapı stokunun güçlendirilmesi, tüm yapıların deprem yönetmeliğine uygun hale getirilmesi gibi bir planı ivedilikle hayata geçirmeniz gerekir.
- Boğaz trafiğinin yoğunluğunu ve boğaz taşımacılığının risklerini, sonuçları önceden kestirilemeyecek olan yeni bir "kanal" açarak gidermeye kalkışırsanız, "projenizi" çevrenin ve denizlerin hilafına uygulamış olursunuz. Oysa denizler sadece sizin değil, tüm insanlığındır.

O halde bizce asıl hedeflenen yeni rant alanları yaratmaktır ki; açıklanan her projenin ardından sermaye gruplarının gösterdiği ilgi bunun en önemli göstergesidir. Çılgın Proje olarak bilinen Kanal Projesinin açıklanmasından 5 saat sonra bir firmanın 45 ayrı alanda "Kanal İstanbul" adının marka tescili için başvurmuş olması, küresel sermaye gruplarının "üzerimize düşeni yapmaya hazırız" türünden açıklamaları projelerden faydalanacak olanların kimler olduğunu da gözler önüne sermiştir.

Mevcut sorunlara çözüm üretmektense yeni rant alanları, hak gaspları ve çevre tahribatlarına yol açacak her "proje" geleceğimizin elimizden alınması anlamına gelmektedir. Bu nedenle şimdilik spekülasyon genel seçim vaatleri olarak gördüğümüz bu "projelerin" takipçisi olacağız ve hiç kimse'nin tekelinde olmayan zenginliklerimize sahip çıkmaya devam edeceğiz.

“Paranız olduğu müddetçe her yere her şeyi yaparsınız, imkansız değildir, yaparsınız yapmasına ama...tarihe ekolojik tahribatın faili olarak, karar alma sürecini tek başına işletmiş bir dikta rejimi olarak ve özellikle de çözüm üretmektense daha büyük sorunlara yol açmış akıl dışı uygulamalarıyla anılan bir iktidar olarak geçersiniz.”

